

RJEŠENJA ISPITA IZ **SOCIOLOGIJE**
NA JESENSKOM ROKU DRŽAVNE MATURE **SERIJE D-S036**
rujan 2020.

ZADATCI VIŠESTRUKOGA IZBORA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
1.	D
2.	A
3.	B
4.	B
5.	B
6.	C
7.	B
8.	A
9.	A
10.	A
11.	D
12.	A
13.	D
14.	C
15.	C

ZADATCI KRATKOGA ODGOVORA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
16.	(u okviru) interakcionističke (perspektive) / interakcionizma
17.	demokratski (stil odlučivanja)
18.	impersonalnost / objektivnost
19.	jezik
20.	referendum (plebiscit)
21.	sustav apstraktnih ideala / etičke religije

ZADATCI PRODUŽENOGA ODGOVORA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
22.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Za E. Durkheima osnovne značajke modernosti su razvijena podjela rada (funkcionalna diferencijacija i specijalizacija) na kojoj počiva organska solidarnost, a integracija društva temelji se na međuzavisnosti. Organska solidarnost izrasta na osnovi sve razvijenije podjele rada i specijalizacije, što pridonosi većoj međuzavisnosti pojedinaca. - Za Webera je modernost bila proces slabljenja tradicije i jačanja racionalnosti kao pogleda na svijet. Modernost znači sve veću racionalizaciju. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisane su osnovne značajke modernosti društva prema E. Durkheimu I - opisane su osnovne značajke modernosti društva prema M. Weberu <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisane su osnovne značajke modernosti društva prema E. Durkheimu III - opisane su osnovne značajke modernosti društva prema M. Weberu <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nisu opisane osnovne značajke modernosti društva prema E. Durkheimu niti prema M. Weberu
23.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teorija kulturne transmisije, Teorija etiketiranja - Prema teoriji kulturne transmisije pojedinci socijalizacijom u primarnim grupama (obitelj, prijatelji) uče norme, stavove i ponašanja supkultura (kao norme, stavove i ponašanja dominantne kulture). Prema teoriji etiketiranja ljudi etiketirani kao devijantni obično bivaju odbačeni i društveno izolirani, te zbog toga traže društvo sebi sličnih stvarajući devijantne supkulture. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedene su teorija kulturne transmisije i teorija etiketiranja I - objašnjen je način stvaranja supkultura prema svakoj od tih teorija. <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedene su teorija kulturne transmisije i teorija etiketiranja III - objašnjen je način stvaranja subkultura prema svakoj od tih teorija III - navedena je jedna mikrosociološka teorija i objašnjen je način stvaranja supkulture kod te teorije <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nisu navedene teorija kulturne transmisije i teorija etiketiranja niti su objašnjeni načini stvaranja supkultura prema tim teorijama

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
24.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - masovnu (kulturu) - Prema teoretičarima frankfurtske škole kulturna dobra u kapitalizmu proizvode se industrijski kao roba, odnosno sadržaj kulturnih proizvoda je standardiziran, predvidiv i stereotipan. / Teoretičari frankfurtske škole smatraju da se u kapitalističkome načinu proizvodnje sve smatra robom, pa se i kulturna dobra proizvode industrijski odnosno planski i namjerno. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena je masovna kultura I - opisan je način na koji se u kapitalizmu stvaraju kulturna dobra prema frankfurtskoj školi <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena je masovna kultura II - opisan je način na koji se u kapitalizmu stvaraju kulturna dobra prema frankfurtskoj školi <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije navedena masovna kultura niti je opisan način na koji se u kapitalizmu stvaraju kulturna dobra prema frankfurtskoj školi
25.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meritokratska načela su sustav nepristranih, objektivnih mjerila vrednovanja sposobnosti, truda i postignuća svakoga pojedinca. U školi to znači da bi učenici koji su sposobniji i koji se više trude trebali biti nagrađeni boljim ocjenama, što će im omogućiti daljnje školovanje i bolje plaćeni posao te viši društveni položaj. - Raymond Boudon smatra da društvena stratifikacija ima utjecaj na obrazovanje djece tako što većina djece postiže onu razinu obrazovanja koju imaju njihovi roditelji i zbog toga je koncept meritokratskih načela neostvariv. Uzrok je u racionalnome odmjeravanju štete i koristi u odlučivanju o obrazovanju. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - objašnjen je koncept meritokratskih načela u obrazovanju I - objašnjena je Boudonova kritika meritokracije <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - objašnjen je koncept meritokratskih načela u obrazovanju II - objašnjena je Boudonova kritika meritokracije <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije objašnjen koncept meritokratskih načela u obrazovanju niti je objašnjena Boudonova kritika meritokracije

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
26.	Izvor polaznoga sadržaja: Ilišin, Vlasta. i dr. 2013. <i>Mladi u vremenu krize: Prvo istraživanje IDIZ-a i Zaklade Friedrich Ebert o mladima</i> . Institut za društvena istraživanja u Zagrebu i Zaklada Friedrich Ebert Stiftung. Zagreb. str. 104.
	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - slavljenje vjerskih blagdana - Proces sekularizacije utječe na smanjivanje utjecaja religije u društvu, što je vidljivo u rjeđem prakticiranju religijskih aktivnosti. / Znanost, tehnologija, materijalizam imaju sve veću važnost u oblikovanju vrijednosti i norma modernih društava, dok religijski simboli i institucije gube na važnosti. / Sekularizacija je opadanje društvene uloge religije, religija postaje privatna stvar pojedinaca.
	BODOVANJE 2 boda - navedeno je slavljenje vjerskih blagdana I - objašnjen je utjecaj procesa sekularizacije na prakticiranje religijskih aktivnosti
	1 bod - navedeno je slavljenje vjerskih blagdana ILI - objašnjen je utjecaj procesa sekularizacije na prakticiranje religijskih aktivnosti 0 bodova - nije navedeno slavljenje vjerskih blagdana niti je objašnjen utjecaj procesa sekularizacije na prakticiranje religijskih aktivnosti
27.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - postmoderni grad - U postmodernome gradu gospodarstvo se temelji na proizvodnji i potrošnji kulture , grad stvara svoj imidž kroz različite predstave, arhitekturu (velika pozornost pridaje se pročeljima koji nemaju veze s funkcijom zgrada i sl.) a zbog toga dolazi sve više turista u te gradove (ne temelji se na proizvodnji i potrošnji dobara)
	BODOVANJE 2 boda - naveden je postmoderni grad I - opisan je postmoderni grad
	1 bod - naveden je postmoderni grad ILI - opisan je postmoderni grad
	0 bodova - nije naveden niti je opisan postmoderni grad

ZADATCI KRATKOGA I PRODUŽENOGA ODGOVORA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
28.	
28.1.	kvalitativni (pristup)
28.2.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etnografsko istraživanje (etnografija) - Etnografsko istraživanje (etnografija) je oblik istraživanja u kojemu istraživač sudjeluje u situaciji koju istražuje, zapisuje iskustva i doživljava te načine razumijevanja i značenja koja ljudi pridaju svojim djelovanjima (istraživač živi s nekom grupom, dulje vrijeme i bilježi ponašanja te grupe kako bi dobio što bolji uvid u norme i vrijednosti, ponašanje te grupe). <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedeno je etnografsko istraživanje (etnografija) I - objašnjeno je etnografsko istraživanje (etnografija) <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedeno je etnografsko istraživanje (etnografija) ILI - objašnjeno je etnografsko istraživanje (etnografija) <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije navedeno je niti je objašnjeno je etnografsko istraživanje (etnografija)
29.	
29.1.	sekundarni (identitet) / stil života i potrošnje / socijalni (društveni) (identitet)
29.2.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - moda - Moda je široko prihvaćanje novosti u određenoj sferi života: umjetnosti, popularnoj glazbi, plesu, govoru, arhitekturi, uređenju, javnom mnijenju, odijevanju i ukrašavanju. Moda je opća značajka suvremenih industrijskih društava i služi kao oznaka statusa i prestiža. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena je moda I - objašnjena je moda <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena je moda ILI - objašnjena je moda <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije navedena niti je objašnjena moda

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
30.	
30.1.	mores / (prehrambeni) tabui ((apsolutna) zabrana jedenja određene hrane)
30.2.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - (društveni) rituali – Ritual su načini izražavanja središnjih vrijednosti i bitnih tema nekoga kolektiva ili grupe. / Ritual solidarnosti služe povezivanju pojedinaca s grupom ili s društvom u cjelini. Sudjelujući u ritualu, svaki pojedinac doživljava duboku povezanost s kolektivom, da bi se nakon toga osnažen i obnovljen vratio redovitom životu. Na taj se način povećava obnavlja solidarnost grupe odnosno stupanj integracije. (Simbolički aspekti rituala kod sudionika izazivaju snažne emocije koje se dodatno pojačavaju posebnim postupcima kao što je post.)
	BODOVANJE 2 boda - navedeni su (društveni) rituali I - objašnjeni su (društveni) rituali
	1 bod - navedeni su (društveni) rituali ILI - objašnjeni su (društveni) rituali
	0 bodova - nisu navedeni niti su objašnjeni (društveni) rituali
31.	
31. 1.	zakoni/ formalna pravila
31.2.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - Karizmatika i tradicionalna vlast - Karizmatika vlast – temelji se na vjerovanju podanika u iznimne i nadnaravne osobine vođe. Izvor legitimiteta je u vjeri podanika u iznimne sposobnosti vođe. Tradicionalna vlast - normativni poredak temelji se na tradiciji, prastarim običajima, odnosno izvire iz ideje da je oduvijek bilo tako i da pojedinac nije taj koji će mijenjati davno uspostavljene dogovore.
	BODOVANJE 2 boda - navedene su karizmatika vlast i tradicionalna vlast I - objašnjene su karizmatika vlast i tradicionalna vlast
	1 bod - navedene su karizmatika vlast i tradicionalna vlast ILI - objašnjene su karizmatika vlast i tradicionalna vlast ILI - navedena je jedna vlast i objašnjena je ta vlast
	0 bodova - nisu navedene niti su objašnjene karizmatika vlast i tradicionalna vlast

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
32.	
32.1.	globalizacija
32.2.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ekonomska i kulturna (dimenzija) - Ekonomska dimenzija odnosi se na razvoj i širenje svjetske trgovine, rast transnacionalnih kompanija, razvoj novih tehnologija, ekspanziju svjetskih financijskih tržišta. - Kulturna dimenzija prepoznaje se u utjecaju i preuzimanju određenih vrijednosti europske kulture na azijsku kulturu i obrnuto. Te vrijednosti se prepoznaju u načinu rada, organiziranju gradova ili gradskom načinu života. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedene su ekonomska i kulturna (dimenzija) globalizacije I - objašnjene su su ekonomska i kulturna (dimenzija) globalizacije <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedene su ekonomska i kulturna (dimenzija) ILI - objašnjene su su ekonomska i kulturna (dimenzija) globalizacije ILI - navedena je jedna dimenzija globalizacije i objašnjena je jedna dimenzija globalizacije <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nisu navedene niti su objašnjene ekonomska i kulturna (dimenzija) globalizacije

SKUPINA ZADATAKA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
33. Izvor polaznoga sadržaja: Kuvačić, I. 1990. <i>Funkcionalizam u sociologiji</i> . Sociološka hrestomatija. Naprijed. Zagreb. str. 22. – 25.	
33.1.	A
33.2.	društvena struktura, (latentna) funkcija, (društvena) evolucija, integracija
33.3.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - Društvena struktura je relativno trajan, stabilan i uređen skup odnosa među ljudima. (Komponentama dr. strukture smatramo: organizacije, grupe, položaje i statuse, uloge te institucionalna vjerovanja i pravila ponašanja.) - Društvene institucije su dio društvene strukture. (Društvene institucije su društvene aktivnosti koje se redovito i stalno ponavljaju, održavaju i reguliraju pomoću društvenih norma i imaju veliku važnost za društvenu strukturu.) Društvo je sastavljeno od osnovnih društvenih institucija poput ekonomije, politike, kulture, obitelji i srodstva, obrazovanja.
	BODOVANJE 2 boda - objašnjen je pojam društvene strukture I - opisan je odnos društvenih institucija prema društvenoj strukturi
	1 bod - objašnjen je pojam društvene strukture II - opisan je odnos društvenih institucija prema društvenoj strukturi
	0 bodova - nije objašnjen pojam društvene strukture niti je opisan odnos društvenih institucija prema društvenoj strukturi
34. Izvor polaznoga sadržaja: http://www.jutarnji.hr (pristupljeno 7. travnja 2015.)	
34.1.	C
34.2.	tranzicija (prijelaz) iz socijalizma u kapitalizam / proces tranzicije / društvena tranzicija
34.3.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - masovni mediji - Masovni mediji utječu na socijalizaciju davanjem informacija i modela koje ljudi ne bi mogli neposredno iskusiti .
	BODOVANJE 2 boda - navedeni su masovni mediji I - objašnjeni su masovni mediji
	1 bod - navedeni su masovni mediji II - objašnjeni su masovni mediji
	0 bodova - nisu navedeni niti su objašnjeni masovni mediji

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
35. Izvor polaznoga sadržaja: Karadžić, Elmir. 2018. Koncept modernosti u djelu Anthonyja Giddensa. <i>Revija za sociologiju</i> . 48/1. Hrvatsko sociološko društvo. Zagreb. str. 77. – 103.	
35.1.	A
35.2.	društvo rizika
35.3.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rizici su proizvod ljudske djelatnosti, upotrebe i primjene različitih tipova tehnologija u industrijskim društvima. Rizik ne potječe iz svijeta prirode, nego od refleksivne modernosti, odnosno intervencije znanja i tehnologije u svijet prirode. - Globalni rizici (istovremeno utječu na veliki broj ljudi kao npr. nuklearni rat, ekološki rizici, globalne klimatske promjene, recesija i kolaps svjetske ekonomije, naftna kriza i terorizam) individualni rizici (nisu prepoznati i vidljivi odmah, ali oni prijete pojedincima i utječu na njihove dnevne aktivnosti - rizici po život i zdravlje, rizici od genetički modificirane hrane, rizici po brak i obitelj, zarazne bolesti i slično). <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - objašnjen je izvor rizika u modernim društvima I - navedene su dvije vrste proizvedenih rizika <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - objašnjen je izvor rizika u modernim društvima ILI - navedene su dvije vrste proizvedenih rizika <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije objašnjen izvor rizika u modernim društvima niti su navedene dvije vrste proizvedenih rizika